

Blekinge 2023-03-24

Valanalys

Före, under och efter valet 2022

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Uppdraget.....	4
Valresultatet i siffror	5
Utgångsläget inför valet 2022	8
Väljarnas viktigaste frågor	15
Vår valorganisation	17
Strategisk valorganisation.....	17
Organisatorisk valorganisation	17
Vår valrörelse	19
Samtalskampanjen.....	19
Kommunikativa insatser	20
Facklig – politisk samverkan	21
Särskilda fokusområden	23
Sverigedemokraternas framgång.....	23
Nyans inbrytning.....	25
Sammanfattande slutsatser	27
Politiken.....	27
Organisationen	27
Råd för framtiden.....	28
Politiken.....	28
Organisationen	28

Inledning

2022 års valrörelse är svår att jämföra med något tidigare val. Alla valrörelser är unika och detta val är inget undantag. Efter ett svagt resultat 2018 och åtta års regeringsinnehav så gick vi in med tuffa grundförutsättningar. Pandemin hade påverkat vår organisatoriska förmåga och vi tolkade det som att även pandemin skulle vara betydelsefull för vilka valfrågor som skulle dominera debatten.

I Blekinge förlorade vi makten i Regionen 2018 och det var en komplicerad mandatperiod att bedriva oppositionspolitik. Sjukvården, regional utveckling och vår kollektivtrafik präglades av pandemiåtgärder samtidigt som ledande företrädare för alliansen var väldigt anonyma och lät tjänstepersoner stå i främsta ledet. När vi planerade valrörelsen inledde Ryssland ett brutalt anfallskrig emot Ukraina. Säkerhetspolitik hamnade plötsligt högt upp på den politiska dagordningen och vi lade mycket energi på en intern natoprocess i vårt parti.

Vi startade valrörelsen i medvind och med ett ganska stort självförtroende. Förtroendet för vår nyvalda partiledare Magdalena Andersson var högt och vi fick chansen att regera i en enpartiregering som tydliggjorde vår socialdemokratiska politik. Våra prioriterade områden genomsyrade även den regionala och lokala nivån på ett tydligt sätt och var till en början bra prioriteringar.

När valrörelsen gick in i slutfasen så skiftade snabbt fokus till energifrågor, bränslepriser och oro för en stigande inflation. Våra politiska motståndare var snabba med att utfärda löften som svarade på många väljares oro för sin privatekonomi. Trots en komplicerad agenda i slutfasen så gör vi ett val där vi ökar i regionvalet och behåller vårt stöd i riksdagsvalet i Blekinge. Resultatet i regionvalet gör att vi kan förhandla fram ett styre och återta makten i Region Blekinge. Vi behåller två socialdemokratiska riksdagsmandat.

En valanalys ska belysa vad vi gjorde bra men också vad vi kan göra bättre i nästa val. Vi har beskrivit förutsättningarna inför valet, vår organisation, hur vi bedrev vår valrörelse och vilka frågor som dominerade debatten. Detta har landat i några slutsatser och rekommendationer inför kommande val.

Uppdraget

I Blekinge är valresultatet till riksdagen ganska likt 2018. Även till regionen behåller vi ungefär samma stöd medan Moderaterna minskar och Sverigedemokraterna ökar.

I kommunerna behåller vi samma stöd som vid förra valet i två kommuner och gör stora tapp i tre kommuner.

- Beskriva utgångsläget inför valet 2022 och vilka skeenden som ledde fram till det.
- Ge en beskrivning av valresultatet och känslan av väljarnas viktigaste frågor.
- Beskriva vad som påverkades oss lokalt, positivt eller negativt.
- Utvärdera den strategiska och organisatoriska valrörelsen lokalt och regionalt.
- Utvärdera våra insatser under valrörelsen när det gäller samtalskampanj, digital kommunikation och facklig-politisk samverkan.
- Analysera orsakerna till Sverigedemokraternas framgångar och inbrytningar av partiet Nyans.
- Valanalysgruppen ska bjuda in och föra dialog med externa personer och organisationer för att bredda analysen.

Medlemmar i Blekinges valanalysgrupp:

Sammanställande: Magnus Johansson

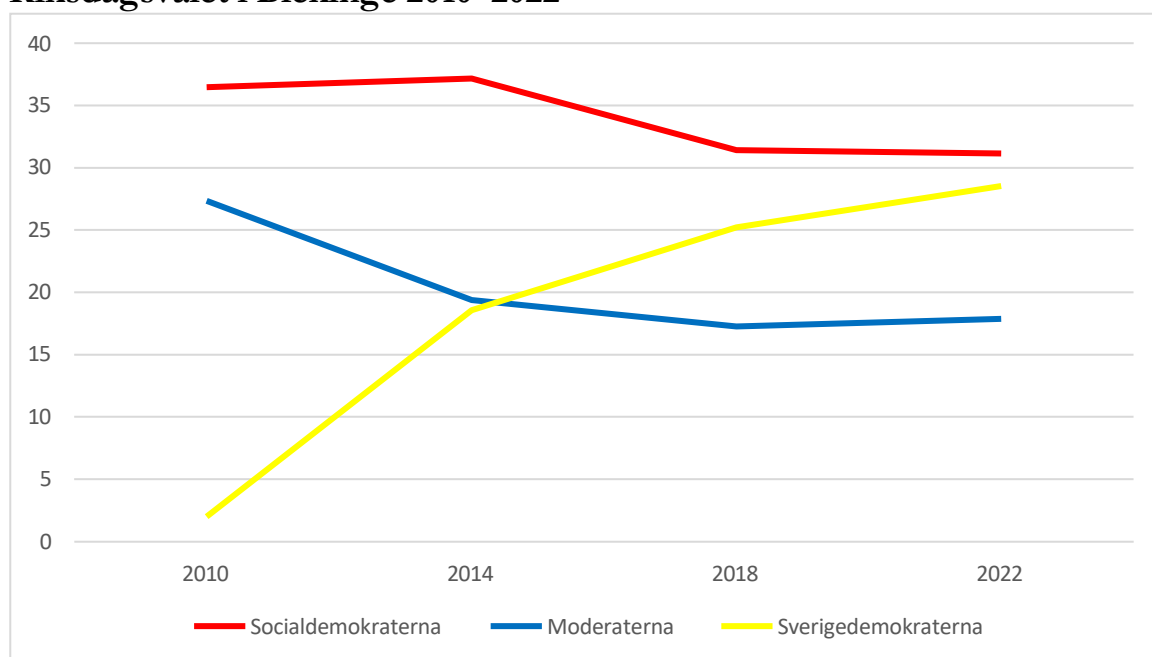
Sekreterare: Hampus Engqvist

Medlemmar: Elina Gustafsson, Ida Larsson, Oscar Dyberg, Annette Rydell, Daniel Berg, Ola Claesson, Alva Mogert Palm och Markus Alexandersson

Valresultatet i siffror

I Blekinge så fastslås i princip valresultatet till riksdagen ifrån föregående val. Vi tappar några tiondelar. Den nedåtgående trenden från 2014 bryts. Blekinge ligger ca 1 procent över valresultatet i riket. 2010 så skiljde det 6 procent från rikets resultat i positiv riktning. Här har Blekinge anpassats till rikstrenden. Stödet i Blekinge minskade mer än i riket från 2014 – 2018 men efter det så har vi behållit vårt stöd i riksdagsvalet. Vi är största parti i riksdagsvalet i Blekinge men Sverigedemokraterna är enbart 1,5 procent mindre. Valet innebär 2 mandat till Riksdagen för Socialdemokraterna.

Riksdagsvalet i Blekinge 2010–2022



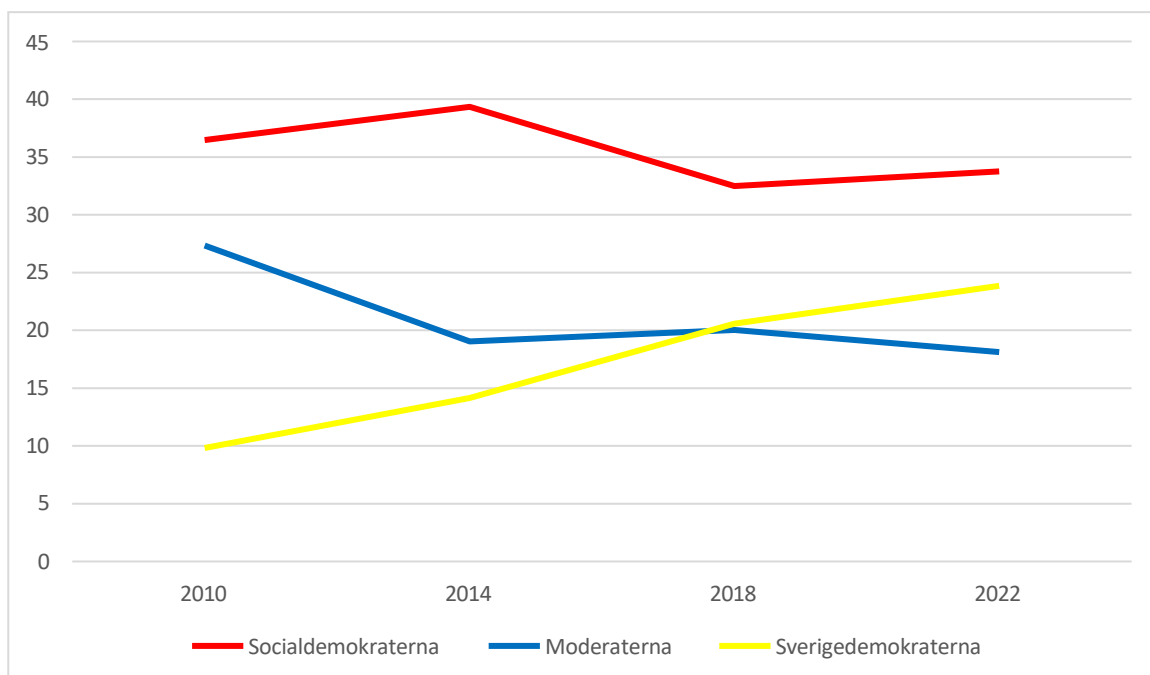
Valresultatet i Riket.

Parti	Giltiga valsedlar 2018		Giltiga valsedlar 2022		
	Antal	Andel	Antal	Andel	
Samtliga partier	6 476 725	100,0	Samtliga partier	6 477 970	100,0
Socialdemokraterna	1 830 386	28,3	Socialdemokraterna	1 964 474	30,3
Sverigedemokraterna	1 135 627	17,5	Sverigedemokraterna	1 330 325	20,5
Moderaterna	1 284 698	19,8	Moderaterna	1 237 428	19,1
Vänsterpartiet	518 454	8,0	Vänsterpartiet	437 050	6,7
Centern	557 500	8,6	Centern	434 945	6,7
Kristdemokraterna	409 478	6,3	Kristdemokraterna	345 712	5,3
Miljöpartiet	285 899	4,4	Miljöpartiet	329 242	5,1
Liberalerna	355 546	5,5	Liberalerna	298 542	4,6
			Partiet Nyans	28 352	0,4
Alternativ för Sverige	20 290	0,3	Alternativ för Sverige	16 646	0,3
Medborgerlig Samling	13 056	0,2	Medborgerlig Samling	12 882	0,2
Piratpartiet	7 326	0,1	Piratpartiet	9 135	0,1
Feministiskt initiativ	29 665	0,5			
Övriga partier	28 800	0,4	Övriga partier	33 237	0,5

Regionvalet Blekinge 2010 – 2022

Socialdemokraterna ökar i Regionvalet och når 33,74 procent. Det är en ökning med lite över 1 procent jämfört med 2018. Även i regionvalet så är tappet stort mellan 2014 och 2018 så vi bryter en negativ trend med 2022 års resultat. Vi har en positiv röstsplittning i regionvalet om man gör en jämförelse med riksdagen och i ett flertal kommuner. Vi är största parti i regionvalet med en marginal till Sverigedemokraterna på nästan 10 procent.

Resultat innebär att vi ökar med 2 mandat i regionfullmäktige och får 21 mandat.


BLEKINGE, Hela regionen: 57 mandat

Parti	antal	Röster %	Personröster antal	Personröster %	Mandat	Varav utj.
Moderaterna	18 588	18,12	4 607	24,78	11	1
Centerpartiet	5 824	5,68	1 582	27,16	3	1
Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	2 994	2,92	546	18,24		
Kristdemokraterna	7 254	7,07	1 668	22,99	4	
Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	34 607	33,74	7 545	21,80	21	3
Vänsterpartiet	5 627	5,49	1 395	24,79	3	
Miljöpartiet de gröna	2 274	2,22	600	26,39		
Sverigedemokraterna	24 462	23,85	6 525	26,67	15	1
Övriga anmälda partier	927	0,90	278	29,99		
Summa giltiga röster	102 557		24 746	24,13		
Ogiltiga röster	2 296	2,19				
varav ej anmälda partier	25	0,02				
varav blanka	2 152	2,05				
varav övriga ogiltiga	119	0,11				
Summa avgivna röster	104 853					
Röstberättigade	126 430	Valdeltagande		82,93%		

Utgångsläget inför valet 2022

Vi har valt att sammanställa valresultat i riksdags- och regionval i Blekinge, jämfört dessa med omgivande valkretsar i syfte att kunna göra relevanta jämförelse och utifrån dessa gjort bedömningar i syfte att åstadkomma en analys av i vilken omfattning som tendenserna i Blekinge är att betrakta som regionspecifika eller generella. Vi har bortsett från valen till kommunerna då vi dels har tolkat att det ligger utanför vårt uppdrag, att varje arbetarekommun tar ansvar för detta, men också att dessa val är mer situations- och personbundet och att den här analysen fokuserar på Blekinge som valkrets till Riksdagsvalet och valet till Region Blekinge.

Blekinge är ett län med generellt sett lägre utbildningsnivå och långt från Stockholmsregionen, emellertid nära Skåne och i mångt och mycket starkt influerat av samhällstendenser och utgör i stora delar gemensam region i såväl det offentliga som i civilsamhället. Att nämna detta syftar i första hand till att se ett större regionalt mönster och att inte betrakta Blekinge som en isolerad företeelse.

Socialdemokraterna har under de senaste valen tappat stöd bland de väljare som identifierar sig som arbetare eller är medlem i ett LO-förbund även om stödet i den senare gruppen ökade något i valet i höstas jämfört med valet 2018. Vår slutsats är att vi tappat väljare i frågor där Sverigedemokraterna har starkt stöd, som invandring, brottslighet och i frågor som kan upplevas förstärka skillnader mellan stad och land även om man i den frågan inte ska generalisera alltför mycket. Miljöpartiet har mycket lågt stöd i vår region och vi vill därför anta att ett parti som starkt förknippats med vårt regeringsinnehav och styre är starkt ogillat i vår region.

I regionvalet 2018 tappade samtliga regioner i södra Sverige och som Blekinge jämförs med i den här rapporten mellan tre och och drygt sex procentenheter, Blekinge tappade 6,86 procentenheter, vilket var i paritet med vad (S) gjorde i Kalmar län. En bedömning är att hälso- och sjukvården framförallt var en nationell fråga och att vårt parti generellt tappade stöd i frågan och därmed i många regioner. Vi gick in i valet 2022 som ett oppositionsparti. Sjukvården var valets viktigaste fråga enligt väljarna men var inte att betrakta som en konfliktfråga i jämförelse med lag och ordning och energi och kärnkraft och inte heller lika partiskiljande som dessa frågor eller som frågan kan sägas ha varit vid valet 2018 då diskussionen om vårdköer mobiliserade väljare och skapade en konflikt som framförallt Kristdemokraterna vann på i valets slutskede. Valresultatet till regionen kan också studeras på kommunnivå varför specifika slutsatser kan dras av en sådan, det har emellertid inte gjorts i den här analysen än så länge.

Regionen Blekinge

2022: 33,74

2018: 32,48

2014: 39,34

-5,66

(S) tappade makten 2018

Kronoberg:

2022: 33,07

2018: 31

2014: 35,17

-2,1

(S) har varit i opposition under perioden

Skåne:

2022: 29,15

2018: 27,31

2014: 32,38

-3,23

(S) Förlorade makten 2018

Kalmar

2022: 34,11

2018: 34,57

2014: 40,88

-6,77

(S) har styrt under hela perioden

(S) har i Riksdagsvalet i Blekinge tappat mer stöd än i Kronoberg och Kalmar län i de senaste valen.

Riksdagsvalet

Kronoberg

2022: 31 (riket 30)

2018: 31 (riket: 28)

2014: 32 (riket 31)

Diff: -1

Skåne norra och östra

2022: 25 (riket 30)

2018: 25 (riket: 28)

2014: 30 (riket 31)
Diff: -5

Kalmar
2022: 32 (riket 30)
2018: 31 (riket: 28)
2014: 35 (riket 31)
Diff: -3

Blekinge
2022: 31 (riket 30)
2018: 31 (riket: 28)
2014: 37 (riket 31)
Diff: -6

Karlskrona
2022: 32 (Kalmar 32, Växjö 33)
2018: 31 (Kalmar 31, Växjö 30)
2014: 36 (Kalmar 33, Växjö 31)
Diff: -4

Ronneby
2022: 31
2018: 30
2014: 36
Diff: -5

Karlshamn
2022: 32
2018: 33
2014: 39
Diff: -7

Olofström
2022: 33
2018: 37
2014: 46
Diff: -13

Sölvesborg

2022: 27

2018: 28

2014: 33

Diff: -6

Skåne

Bromölla

2022: 28

2018: 31

2014: 38

Diff: -10

Kristianstad

2022: 26

2018: 26

2014: 30

Diff: -4

Hässleholm

2022: 25

2018: 26

2014: 30

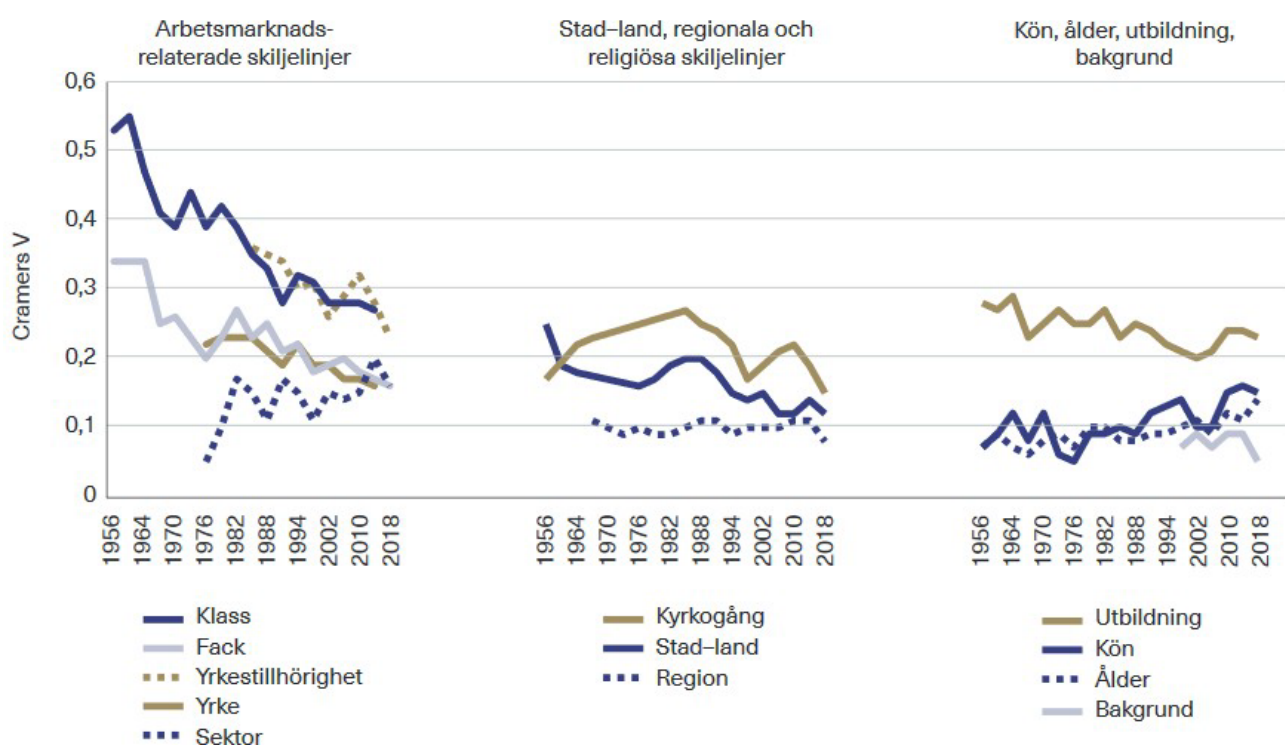
Diff: -5

Blekinge har en generellt sett lägre utbildningsnivå än riket i genomsnitt. Det avser såväl studier på gymnasie- som eftergymnasial nivå. I Blekinge har 38,6 procent av befolkningen mellan 25–64 år en eftergymnasial utbildning (2017). Riksgenomsnittet är 42,5 procent. Kvinnor har en högre utbildningsnivå och i Blekinge har 44,4 procent av kvinnorna mellan 25–64 år en eftergymnasial utbildning, mer än elva procentenheter högre än nivån för männen i länet. Utbildningsnivån i Blekinge har emellertid ökat kraftigt de senaste decennierna och andelen eftergymnasialt utbildade har sedan 1990 ökat med 20,5 procent.

Skillnaden mellan kommunerna i fråga om utbildningsnivå är stor. I Karlskrona är andelen med eftergymnasial utbildning 46,2 procent vilket är högre än riksgenomsnittet. Andra Blekingekommuner ligger under genomsnittet. Efter Karlskrona följer Karlshamn, Ronneby, Sölvesborg och Olofström, det vill säga storleksordningen i antalet invånare motsvarar utbildningsnivån. De olika

kommunernas strukturer och specifika förutsättningar påverkar i hög utsträckning väljarströmmarna.

Figur 5.1 Samband mellan social grupptillhörighet och partival i svenska riksdagsval, 1956–2018 (Cramers V).



Under 2000-talet har kopplingen mellan utbildningsnivå och partival förstärkts för att under en längre rad av år tidigare minskat, vilket illustreras av redovisade diagram. Noterbart är att relationen stad-land och region haft minskad betydelse. Partival och förändringar inom partiopinionen kan i liten utsträckning förklaras med var man bor, boendeort kan istället vara ett resultat av utbildning vilket i sig har en stark påverkan på partisympatier.

Vänster-höger-dimensionen har inte över tid nämnvärt förändrats, istället har den mer kommit att utmanas av en mer kulturellt betingad dimension som blivit allt viktigare för väljarnas val av parti. Denna korrelerar, enligt valforskaren Henrik Ekengren Oscarsson, mer med utbildningsnivån, varför utbildning utgör en betydelsefull variabel också i val av parti. Ett resultat av detta är att

Socialdemokraterna enligt SCB sedan 2006 vunnit ökad sympati bland högutbildade medan sympatin bland lågutbildade kraftigt minskat.

Med tanke på utbildningsnivån i Blekinge och de strukturer som råder här är det logiskt att dessa tendenser får ett kraftigt genomslag i vårt län. Väljargapet utifrån utbildningsnivå har emellertid minskat något under de senaste åren. Att de partier där utbildningsnivå starkast slår igenom är Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna ger vid handen att väljarströmmarna varit särskilt starka i just Blekinge med tanke på dessa partiers dominans i länet.

Den ena undersökning kring väljarsympatier i Blekinge bekräftade till stor del en upplevde känsla utifrån opinion i länets olika kommuner. Den visade också på tendenser som sedan förstärktes men till stor del överensstämde med valresultatet. Det visar att det finns en förhållandevis god förmåga att analysera väljarrörelser och resultat av de narrativ som formas, inte minst genom den rika medierapporteringen i Blekinge. En långsiktig utveckling samt enskilda frågor och förtroendet

för specifika företrädare har kunnat skönjas i undersökningen.

Det stora nationella intresset för Sverigedemokraternas valframgångar 2018 samt de samarbeten som de ledde till i Blekinge har förmodligen kraftigt påverkat väljarnas syn på och vilja att rösta på partiet. Den normalisering som Samstyret innebar och den positiva uppmärksamhet detta fick påverkade förmodligen blekingska väljare och förstärkte en positiv syn på sådant högersamarbete och på partiet. Dels innebar det för vissa en avdramatisering och för andra en möjlighet att välja och stödja vad man uppfattade som antietablissemang. Att deras främsta företrädare i länet fick positiv uppmärksamhet bidrog till denna utveckling.

Det är svårt att identifiera specifika frågor som på länsnivå fick stort genomslag. Det visade sig till och med att ett betydande antal väljare inte visste att det blivit maktskifte i regionen, Socialdemokraterna har styrt regionen/landstinget så pass länge att många betraktade som att man fortfarande gjorde det. Det innebar att när sjukvården uppmärksammades negativt fick (S) stå till svars för denna. Förtroendet för regeringens pandemipolitik var emellertid positiv och så länge det fanns en konflikt inom hälso- och sjukvården och denna var att betrakta som en viktig politisk fråga med hög intensitet gynnade det oss. När energipolitiken blev allt viktigare missgynnade det oss i södra Sverige och frågan överskuggade traditionella välfärdsfrågor och lokala och regionala frågor. Den så kallade närakutfrågan har bedömts spela en betydande roll i valnederlaget 2018 och även under denna mandatperiod. Det är dock svårt att bedöma vilket genomslag den hade, förmodligen mindre än vad den allmänna diskussionen och bedömningen gett vid handen.

Röstsplittringen har generellt ökat och valen i Blekinge under 2000-talet är inget undantag. De indikerar framförallt hur lokala frågor eller förtroende för kommunala företrädare antingen i positiv eller negativ mening kan göra att det skiljer sig mer eller mindre mycket mellan hur man röstar i de olika valen. Det visar att det finns en medvetenhet hos väljarna och att vad som görs mellan valen och delvis i valrörelsen spelar stor roll för väljarnas val. Det är därför vår rekommendation att särskilt studera dessa och producera en kunskap kring vad det är för tendenser, konflikter eller typ av politiska företrädare som premieras eller straffas av väljarna. Valresultaten och jämförelser mellan likvärdiga kommuner kan fungera som underlag till givande diskussioner och framtidsinriktade utvecklingsinsatser.

Väljarnas viktigaste frågor

Nationellt:

På det nationella planet var sjukvården, skola och utbildning samt lag och ordning de topp tre viktigaste frågorna enligt opinionsundersökningar. Värt att notera är att "jämskilldhet mellan könen" var den tredje viktigaste frågan 2018, men i detta val byttes ut mot "lag och ordning" och istället hamnade på femte plats. På plats fyra var "energi och kärnkraft", vilket inte varit med på topp tio sedan 1998. Det finns ytterligare viktiga förändringar sedan förra valet att observera, "den sociala välfärden" samt "äldreomsorgen" minskade båda med flera procentenheter. Däremot var de frågorna högre rankade bland de väljare som uppgav att de röstade på Socialdemokraterna.

Lokalt:

Efter samtal med alla kommuner i länet så finns det några gemensamma nämnare: Elpriser, energipriser samt energiförsörjning, drivmedelspriser samt otrygghet, kriminalitet och dödsskjutningar. Även Nato kom på tal i alla delar av länet.

I Ronneby fördes det flera samtal om att stoppa privatiseringar och utförsäljningar i kommunen. I Olofström var närheten till myndigheter viktigt. I Sölvesborg var det dels många som var kritiska mot Sverigedemokraterna och ville ha bort dem, men även en del som var nöjda med Samstyret. I Karlshamn var det tydligt att den dåvarande oppositionen hade lyckats sätta en medial bild där man målade upp det dåvarande styret (S+C+MP) som oansvariga med kommunens ekonomi, framförallt kring Piren etapp 5 som dök upp på varenda dörrknackning.

I Ronneby och i Karlshamn kom tandvården på tal några gånger. Dels om svårigheten att få en tid, och om tandläkarbristen. Sjukvården pratades det om i alla kommuner, men det överskuggades rätt så rejält av energi, el och bränsle-priserna. Det som nämndes kring vården var främst vårdcentralernas otillgänglighet. Medan många tyckte att sjukvården blivit sämre under Moderaternas styre, så var det också många som inte visste att det var Moderaterna som styrde regionen.

Kriget i Ukraina kom på tal i många samtal. Många medborgare upplevde en otrygghet med krig i närområdet, en oviss het kring hur det hela skulle sluta och de

allra flesta ville stödja Ukraina och tyckte att regeringen gjorde rätt i det. När Nato kom på tal var det väldigt olika vad man tyckte, men de flesta förstod varför steget togs och flera hade också ändrat sig i frågan och stod då positiva till att Sverige skulle gå med i Nato. En del tyckte dock att vi Socialdemokrater svikit den linje vi tidigare följt och var besvikna över ansökan till Nato.

En intressant analys är att kriminaliteten och skjutningarna i princip kom på tal i alla olika delar av länet, oavsett om de varit drabbade eller inte. Den mediala bilden satt hårt och väldigt många var oroliga över vilken riktning landet var på väg i. Även platser som var trygga, där i princip inga brott någonsin rapporteras, hade medborgare som kände en oro över gatuvåld. Invandringen kopplades ofta till den här frågan.

En annan intressant analys är att när många av oss kampanjade om vinster i välfärden höll en väldigt stor del av väljarna med oss, oavsett vilken partitillhörighet de hade. De allra flesta tyckte inte att det var rimligt med så stora vinster i skolan som vi har idag. Men även den här frågan verkar ha blivit överskuggad av el- och drivmedelspriserna. Sammanfattningsvis kan man säga att vi här i söder fick försvara höga elpriser, drivmedelspriser och kriminalitet vilket påverkade många väljares val på valdagen.

Källor:

- Katalys rapport: ”Defensivt spel på högerns planhalva – därför förlorade Socialdemokraterna valet 2022”
- Samtal/intervjuer med dörrknackningsledare i alla fem kommuner
- Nationella och lokala opinionsundersökningar och rapporter (Demoskop, Novus, SVT)

Slutsats

Från att under våren ha haft ett för oss ganska gynnsamt läge gällande frågor som dominerade debatten svängde detta drastiskt när vi gick in i ett mer direkt skede av valrörelsen under augusti. Då dominerade energi och drivmedelspriser totalt och detta klarade vi inte att hantera. Vi kunde, eller ville inte, möta upp högerpartiernas orimliga exakthet gällande elpriskompensation och framför allt sänkning av drivmedelspriserna. Visst höll väljarna med oss om vi fick chansen att prata om vinster i välfärden och andra angelägna välfärdsfrågor. Men dessa blev uppenbarligen inte lika viktiga när det gällde val av parti i valet.

Lokalt fick Piren i Karlshamn väldigt stort utrymme och det var också i Karlshamn vi tappade mest i kommunvalet jämfört med de båda övriga valen. Det visar på att,

trots att vi lever i en politisk debatt som domineras av nationella budskap, det går att göra skillnad med ett uthålligt arbete med att lyfta fram en tydlig fråga med lokal kontext.

Vår valorganisation

Partidistriktets styrelse fastställde i sin valplan också en valorganisation. Som strategisk valledning fungerade partidistriktets verkställande utskott samt representant för LO-distriktet. Och den operativa valledningen skulle bestå av anställd personal på distriktsexpeditionen, regiongruppen, SSU-distriktet samt LO-distriktet. Till valledare utsågs partidistriktets försteombudsman Jörgen Englin.

När Socialdemokraterna går till val vill vi gärna göra det som en sammanhållen enhet nationellt, regionalt och lokalt. Detta för att vår politik bygger på en helhet och den förtjänar att kommuniceras och kampanjas som en helhet. Bland annat därför är det viktigt att partiet centralt leder valrörelsen genom att i god tid ge förutsättningar till partidistriktet som i sin tur behöver ge förutsättningar till arbetarekommunerna. De senaste valrörelserna har detta förändrats och planeringshorisonten är nu ungefär samma för partiet centralt som för partidistrikt, och ibland till och med arbetarekommunerna. Det gör att valrörelsen ofta bedrivs genom att planering och genomförande utförs samtidigt. Inför valet 2022 blev det tydligt att valet av ny partiordförande så sent som i november 2021 gjorde att mycket av planeringsarbete och information från partiet centralt blev väldigt sent ut till partidistriktet.

Strategisk valledningen

Den strategiska valledningens uppgift är att hantera de strategiska överväganden som behöver göras för nå målen i fastlagd valplan och strategi. Därtill har man att hantera frågor av ekonomisk karaktär som eventuellt avviker från fastlagd valbudget.

Operativ valledning

Den operativa valledningens uppgifter är att sköta det valledningens dagliga uppgifter, besluta om kampanjers genomförande och annat som rör genomförandet av den fastlagda strategin. Som resurs till den operativa valledningen finns ett valteam som består av valledare från arbetarekommunerna, partidistriktets fackliga ledare samt valansvariga från S-kvinnor, SSU och fackliga organisationer.

Mycket av den operativa valledningens arbete påverkades av sen eller ibland utebliven information och stöd från partiet centralt. Den handlade praktiska saker som tex en ljudmatta för radioreklam som aldrig kom liksom saker mer av planeringskaraktör som tex mediaplan. Detta i kombination med att vi hade en distriktsexpedition som inte tidigare jobbat i sina roller i en valrörelse gjorde att påverkan på framför allt planering och information ihop med och ut till arbetarekommunerna blev lidande. Detta skapade en viss frustration och en del praktiska problem som tex när valsedelsförsändelsen skulle vara klar för att skickas på tryck.

En annan sak som blev lidande var de tidigare aktiviteterna under våren. Vi hamnade i planeringsfas då vi egentligen borde varit i genomförandefas. Träffar med valteamet blev inte av så ofta som planerat och därigenom blev sammanhållningen inom partidistriktet lidande. När väl planeringen var på plats genomfördes dock allt som planerats både gällande kommunikation som aktiviteter.

En sak som kunde fungerat bättre var kontakt och samverkan mellan distriktsexpeditionen och regionkansliet. Det fanns en del kända orsaker till detta men förutom dessa var det svårt att få ihop personalen i partidistriktet och regionkansliet på ett önskat sätt.

Slutsats

Vi kommer sannolikt att få leva med att den tidiga informationen från partiet centralt kommer att se annorlunda ut framöver. Det ställer krav på oss att vi själva bygger upp en kompetens och erfarenhet av att leda valrörelse utan det stöd som tidig central planering innebär. Vi har tillräcklig samlad kunskap och erfarenhet för att kunna göra det men vi måste planera för det. Vidare måste kontakten mellan distriktsexpedition och regionkansli fungera på ett bättre sätt i kommande val. Vi behöver också bli bättre på att definiera uppdragen mellan strategisk valledning och operativ valledning.

Vår valrörelse

Samtalskampanjen

Vår huvudsakliga kampanjmetod bestämdes vara samtalskampanj. Främst genom dörrknackning. För att följa hur kampanjen gick användes appen Ecanvasser Walk. I appen registrerades 10 310 samtal genom dörrknackning. Dessa fördelade på 50 dörrknackningstillfällen. Vidare registrerades 12 292 övriga samtal främst från torgmötesaktiviteter och besök i valstugor. 1 583 samtal registrerades i samband med att våra kandidater besökte arbetsplatser och andra verksamheter. Jämfört med 2018 är det en ökning med 171,38 %. Registrerade dörrknackningssamtal fördelades på följande sätt mellan våra fem arbetarekommuner:

Karlskrona	5 243 samtal
Olofström	2 243 samtal
Sölvesborg	1 422 samtal
Karlshamn	752 samtal
Ronneby	650 samtal

Övriga samtal

Karlskrona	samtal
Olofström	samtal
Sölvesborg	samtal
Karlshamn	samtal
Ronneby	samtal

Från flera arbetarekommuner rapporteras om svårigheter att engagera medlemmar till att delta i dörrknackningsaktiviteter. Dessa utförs istället av ett fåtal medlemmar som knackar många dörrar. Många medlemmar visar tvärt emot ett stort motstånd till att knacka dörr. Vidare säger en del att det är krångligt att rapportera samtalen i appen och att samtalen därmed är fler än de redovisade.

Samtalen tenderade att bli ganska långa innan vi kunde börja prata om vår politik. De ämnen som dominerade totalt var energi- och drivmedelspriser och i något fall även någon lokal fråga. Först då dessa var avklarade kunde vi börja prata om vår egna politik. Vid flera tillfällen fick våra knackare också höra att vi bara dyker upp i valrörelsen.

Slutsats

Trots att dörrknackning varit partiets prioriterade kampanjmetod i flera valrörelser har metoden svårt att få fäste i vår organisation. Vid flera tillfällen har utbildning genomförts hur vi ska organisera kampanjen i god tid innan genom att utse dörrknackningsledare som sedan knyter till sig ett team på 6-7 knackare. Men det har varit svårt att få genomslag för detta. Vi kan inte framöver förlita oss på att ett litet fåtal medlemmar ska bära partiets prioriterade kampanjmetod. Här krävs en tidig organisering och ett arbete med att beskriva betydelsen av samtal genom dörrknackning som metod. I detta arbete ingår också att tydliggöra betydelsen av att använda det anvisade verktyget för att registrera genomförda samtal. Inte i första hand för att visa hur många samtal som varje knackare genomför utan för att statistiken utgör ett viktigt redskap för valledningen att styra insatser till rätt platser. En viktig lärdom är också att vi behöver vara ute och knacka mer frekvent och verkligen vara ett parti i människors vardag.

Kommunikativa insatser

I valet 2022 köpte partidistriktet mer annonserad media än någon gång tidigare. Tidigt under valåret tecknades ett avtal med Gota Media som skötte vår annonsering såväl digitalt som i koncernens tidningar. I upphandlingen fanns även en satsning på radioreklam via Bauer Media. Investeringen i köpt media uppgick till drygt 310 000 kr.

De som lyftes fram i köpt media var våra två första namn på riksdagslistan samt våra tre ledande kandidater i regionvalet. Radioreklam producerades med förstanamnet på riksdagslistan samt två regionkandidater, kandidat till regionstyrelsens ordförande samt talesperson för hälso- och sjukvård. För dessa tre spelades även in var sin kort film som presenterades på Youtube. Dessa filmer var främst budskapsfilmer med inspelade röster från respektive kandidat. Vidare producerades tre så kallade nativannonser, dvs annonser som ser ut som tidningsartiklar och som skrivits av journalister. De som figurerade i dessa annonser var första namn på riksdagslistan, kandidat till regionstyrelsens ordförande samt en med fyra väljare som poängterar vikten av att rösta på (S). I slutspurten annonserades även med partiordförande som budskapsbärare.

En köpt kampanj av denna storlek ger en stor bredd och många visningar. I de digitala kanalerna kan man följa antalet visningar och inläggsreaktioner. Så här ser dessa uppgifter ut:

Annonskanal	Visningar	Klick
Take-over annons SSD och BLT 20/8	12 130	131
Take-over annons SSD och BLT 3/9	25 530	259
Banners video SSD.se och BLT.se	220 000	240

Digital skyltning 14 sista dagarna	170 882	
------------------------------------	---------	--

Under perioden 8/8 – 11/9 sponsrades 8 inlägg på Facebook.

Annonser i papperstidningarna infördes enligt följande:

Tidning		
Affärsliv	Maj	1/4-sida
Mera	Maj	1/4 sida
Sommartidningen	8-9/6	1/4 sida
Mera	juni	1/4 sida
Mera	augusti	1/2 sida
SSD och BLT	20 aug	1/2 sida
SSD och BLT	3 sept	Helsida

Slutsats

I ett mångfacetterat medielandskap är det klokt att ta hjälp med att rikta budskap till olika målgrupper. Med den kampanj som köptes via Gota Media kan konstateras att vi hade ett stort antal visningar på våra annonser men relativt få klickar sig vidare. Det innebär att vi inte kan ha någon övertro på att läsaren klickar sig vidare för mer information utan budskapen måste vara tydliga redan på annonsen. Detta gäller även för viljan att klicka in på de filmer som länkas från tidningarnas hemsidor. Endast 240 som klickade vidare till filmerna måste anses som en dålig siffra i förhållande till vad det kostar att producera och annonsera dessa filmer.

Facklig – politisk samverkan

Som en grund för den facklig-politiska samverkan finns sedan några år tillbaka en facklig-politisk strategi. Denna har egentligen sikte på valet 2026 men spelar såklart en viktig roll även i arbetet inför valet 2022. Strategin bygger på tre huvudsakliga punkter, att skapa arenor för politikutveckling, att stärka den fackliga representationen bland valbara kandidater i valen samt att värva medlemmar till partiet. Med utgångspunkt i strategin bildades två facklig-politiska samverkansråd där deltagare från partidistriktet i sydöstra Sverige plus Jönköping och LO-distriktet Småland Blekinge. Ur dessa samverkansråd kom sedan ett facklig-politiskt handslag bestående av en rad förslag kring områdena arbetsmarknad och näringsliv samt välfärdspolitik. Detta material skulle sedan användas som ett valmaterial av såväl

fackliga organisationer som partiet. Tyvärr blev erfarenheten att materialet främst användes av facken i valarbetet. Men arbetsmodellen med samråden fungerade väl.

När det gäller representationen av fackliga kandidater fungerade det hyfsat på riksdagslistan och i kommunvalet. I regionvalet kunde det sett bättre ut. I främst riksdagsvalet jobbade LO-distriktet med att marknadsföra sina kandidater, dock inte genom någon särskild personvalskampanj på någon av dem.

Rent organisatoriskt kan konstateras att tidsperspektiven gällande planering och genomförande av valrörelse skiljer sig kraftigt åt. LO är väldigt tidiga i sin planering med valplan och strategi medan partiet var väldigt sent med samma saker. Det sätter till en del problem i samverkan. LO-distriktet känner dock att man var väl involverad i valarbetet i Blekinge, kanske främst för att man hade en adjungerad i partidistriktets valledning. Från partidistriktets valledare upplevdes inte samma delaktighet.

På mer lokal nivå kände sig de lokala LO-facken ganska nöjda med samarbetet med arbetarekommunen. Dock varierar aktiviteten bland de lokala LO-facken. Utan tvekan finns det en hel del att jobba på för att få en mer sammanhållen valrörelse facklig-politiskt.

Slutsats

För att vi ska bli mer framgångsrika bland LO-väljarna behöver vi utveckla den facklig-politiska samverkan ytterligare. Den facklig-politiska strategin är en bra styråra i det arbetet. Vi behöver följa upp innehållet i de facklig-politiska handslagen och se till att politiken levererar i möjligaste mån. Det kan ju dock finnas några saker i handslagen som blir svåra då vi samarbetar med borgerliga partier på flera ställen. Men då behöver det tydliggöras vad som inte görs och varför. Vidare behöver partiet framöver bli bättre att bära handslaget som en del av sin politiska kommunikation.

När det gäller representation är det viktigt att tydliggöra att en rik representation av fackliga kandidater som finns på sin arbetsplats mer eller mindre dagligen är viktigt för vårt grundläggande förtroende. Det är alltid lättare att få förtroende för en kandidat som finns i samma vardag som en själv. Och vi måste stärka insikten att representation är viktig för röstmaximering.

Organisatoriskt behöver vi utveckla den löpande samverkan mellan såväl partidistrikt och LO-distrikt som mellan lokala LO-facken och Arbetarekommunerna. Vi behöver också utveckla medlemsvärningen så att en större andel av våra medlemmar än i dag kommer från LO-medlemmarna.

Särskilda fokusområden

Sverigedemokraternas framgång

I valet 2022 gick Sverigedemokraterna för första gången om Socialdemokraterna och blev största parti bland landets arbetslösa. Socialdemokraterna tappar 4 procent i gruppen sedan valet 2018, medan Sverigedemokraterna går fram 6 procent. Socialdemokraternas tapp är än större bland personer med sjuk- och aktivitetsersättning, där vi backade 8 procent sedan 2018. Sverigedemokraterna blev jämnstora med Socialdemokraterna bland dessa väljare.

Sverigedemokraterna gick framåt runtom i hela landet och det är främst moderaternas väljare som har gått dit. Socialdemokraterna gick också framåt men inte lika mycket eller lika snabbt som Sverigedemokraterna. Det är främst i områdena med lägre utbildningsnivåer som vi inte går framåt. Man kan se en trend där vi tappar i kommuner med låg utbildningsnivå men går framåt i städer som Lund där över hälften har en eftergymnasial utbildning.

Enligt katalys analys, som är grundad på SCB:s statistik, så är det främst utbildningsnivå och inkomstnivå som bäst förklarar variationen i resultat till riksdagen på kommunnivå, och inte kommunernas befolkningstäthet. Tittar vi på utbildningsnivån i Blekinge så är den generellt sett lägre än riksgenomsnittet. I Blekinge var 38,6% av befolkningen mellan 25-64 år en eftergymnasial utbildning 2017. Kvinnor har generellt en högre utbildningsnivå än män, och i just Blekinge är andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning över 11 procentenheter högre än för männen i länet.

Det har under lång tid i Blekinge bott fler män än kvinnor, och gapet tenderar att öka. Överskottet av män finns i stort sett i samtliga åldersgrupper upp till pensionsåldern. Sedan flera val tillbaka syns tydliga tendenser vad gäller kön och väljarmönster. Det är sedan tidigare fastställt att män i Sverige i regel sympatiserar mer med partier åt höger, medans kvinnor i Sverige i större utsträckning sympatiserar

med partier till vänster. Sverigedemokraterna fick en femtedel av männens röster och tillsammans med Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna fick de hela 56 procent av rösterna bland män. Bland kvinnor är det 17 procent som röstar på Sverigedemokraterna.

När SCB delar upp väljarstödet i regioner blir Sverigedemokraterna största parti i Sydsverige, vilket är Skåne och Blekinge län. Sverigedemokraterna har 29,1% medan Socialdemokraterna har 25,7%. Enligt flera statsvetare fanns det redan innan förutsättningar för att ett nationellt invandringskritiskt parti skulle få starkt fäste, framförallt i Skåne. Det finns en tradition av lokala partier i Skåne. Närheten till Danmark beskrivs också som en stor förklaring till varför Sverigedemokraterna är så stora i just Skåne.

Det är dock inte ett lokalt eller nationellt problem, kollar vi på övriga Europa så har förtroendet för de högerextrema och populistiska partierna ökat mer och mer. Frankrike, Italien och Nederländerna är exempel.

Vårt tidigare regeringssamarbete med Miljöpartiet har till viss del skadat förtroendet för oss i några väljargrupper. Framför allt män på landsbygden.

Vid samtal med personer i vår omgivning som inte är politiskt engagerade eller överdrivet intresserade framkommer det bilder av att många fortfarande röstar på SD som en protest mot allt. Inte bara gentemot Socialdemokraterna. Man vill att något ska hända. Man önskar förändring. Man upplever att samhället är på väg åt fel håll och att detta måste förändras med något drastiskt.

När det kommer till den unga väljargruppen är en av de tydligaste trenderna i 2022 års val hur landets unga gick från att vara vänsterväljare till högerväljare. Moderaterna och Sverigedemokraterna fick nästan egen majoritet i den yngsta väljargruppen 18-21 år. Det högerkonservativa blocket fick hela 58% av förstagångsväljarnas röster, vilket är historiskt unika siffror. För första gången sedan valet 1991 samlade de tre rödgröna partierna mindre än 40% av förstagångsväljarnas röster. Lokalt i Blekinge så var det mycket fokus på drivmedelspriserna bland de yngre väljarna, och i den frågan vet vi att Sverigedemokraterna hämtade hem många röster från oss.

SD har nått stora framgångar bland yngre människor och förstagångsväljare. Bland annat beskrivs deras framgång som att de når ut på sociala medier där S inte är stora. Tiktok är ett exempel. Dessutom tog musik-genren "Epa-dunk" fart mitt i valrörelsen och flera lätttexter inom genren beskriver socialdemokratin som något negativt.

Elpriser, bensinpris, kärnkraft och inflation var frågor som dominerade stora delar av frågorna som uppkom från gymnasie- och skolelever vid valstugorna. Dessa frågor har högerpartierna och SD varit tydligt profilerade i. Vilket inte gynnade oss.

Unga väljare verkar också lockas mer av en allt hårdare ton i det politiska samtalet och debatten. Sosse används ibland också som skällsord i vissa delar av spel och gamingvärlden vilket också kan påverka unga människors bild av vårt parti negativt. ”En sosse i dessa sammanhang är en snål person, något ålderdomlig och en som hatar alla som är rika.”

Sammanfattningsvis så spelar vårt geografiska läge och vår historia en roll i varför Sverigedemokraterna lyckats så bra i vårt län och i vårt grannlän Skåne. Den lägre utbildningsnivån och att vi har fler män än kvinnor spelar också in. Läger vi sen på det faktum att Sverigedemokraterna har vunnit över många unga väljare från oss så klarnar bilden något.

När människor kände stark oro över sitt egna liv och sin familjs ekonomi fick Socialdemokraterna i vissa fall klä skott för den ilska, desperation och frustation som uppstod. En ilska som M, KD och SD var duktiga på att fånga upp

Nyans inbrytning

Partiet Nyans har inte fått fäste i Blekinge, men det finns lärdomar från andra ställen i Sverige där de har fått fäste. Generellt kan man säga att Socialdemokraterna tappade stöd i utsatta områden, där vi tidigare varit starka. Socialdemokrater i de här områdena, t ex Järva, Rinkeby och Malmö, har själva gått ut i media och sagt att de borde ha varit mer aktiva i de här områdena.

Av kommunerna i Blekinge fick Nyans fick flest röster i Ronneby, dock rör det sig om 67 röster. I Karlskrona fick de 26 röster, Karlshamn 6 röster, Olofström 0 röster, Sölvesborg 2 röster och i regionvalet 103 röster.

En lärdom att dra är att inte glömma bort våra historiskt starka områden. Människor i de här områdena känner sig bortglömda eller förbisedda av egentligen alla riksdagspartier. Flera av våra valarbetare har under flera valrörelser fått just det till sig, att vi syns i de här områdena när det är val och att vi sedan försvinner tills nästa val. När de här känslorna uppstår så växer ett missnöje, och precis som att Sverigedemokraterna dragit stor nytta av missnöjesröster så verkar även Nyans göra det. De vänder sig dock mot helt olika grupper, där Sverigedemokraterna främst vänder sig mot svenska män och Nyans mot främst muslimska män.

Det ska också nämnas att Nyans politik är väldigt inriktad mot islam och dess kultur och traditioner. Precis som att Sverigedemokraterna har en del extrema förslag så har Nyans det också, fast åt andra hållet. Bådas framgångar kan alltså delvis förklaras

med samma anledningar: det handlar om missnöje, ett behov att sätta den egna gruppen främst och ett ”vi och dem”- tänk.

Det finns en risk att partiet Nyans kommer att få mer stöd under nästa val, om partiet finns kvar då. Det finns all anledning att fundera över vår organisation och vår politik för att undvika att människor med utländsk bakgrund inte känner sig välkomna eller behövda i vår rörelse.

Källor:

- Katalys rapport: ”Defensivt spel på högerens planhalva – därför förlorade Socialdemokraterna valet 2022”
- Nyhetsartiklar, valresultat & rapporter (Sveriges radio, Aftonbladet, SVT, SCB)
- Samtal med SSU Blekinge
- Rapport från Region Blekinge ”Utbildning och kompetens i Blekinge”

Rapport från Region Blekinge ”Befolkningsutvecklingen i Blekinge”

Slutsats

Såväl Sverigedemokraterna som Nyans exploaterar en känsla av utanförskap. När de övriga partierna kämpar om medleklassväljaren i radhuskvarteren visar dom att det finns ett annat alternativ. Ett annat alternativ som ser den vardag många upplever idag och som långt fler anser sig uppleva. Dom kryddar dessutom sina budskap med en efterfrågad tydlighet när det gäller att anvisa de enkla lösningarna på komplicerade problem. När det gäller Sverigedemokraterna finns det också en förklaring till dess tillväxt att de numera anses vara ett parti som alla andra för de allra flesta. Inte minst partiets stora framgång i Sölvesborg visar ju just detta ihop med ett kommunikativt skickligt arbete av partiets ledning i kommunen.

En annan sak som förenar Sverigedemokraterna och Nyans är beroendet till att dela upp samhället i olika grupper, gärna baserat på etnisk härkomst och kulturell bakgrund.

Det låter enkelt att säga att vårt parti behöver vara mer närvarande i hela samhället för att vända denna utveckling. Men det inte mindre sant för det, det handlar dock inte bara om närvaro. Vi måste formulera en politik och kommunicera den så att det står klart att vi är ser och förstår den värld som finns utanför radhusområdets ombonade fasader.

Sammanfattande slutsatser

Politiken

En lång rad av val har nu visat att vår politik vinner allt större stöd i den politiska mitten och bland väljare med eftergymnasial utbildning. Det har varit en medveten strategi för att bredda vår väljarbas och möjlighet att bilda styren över de traditionella blocken. Men kanske har denna framgång skett på bekostnad av att vi tappat en del av våra tidigare ”säkra” väljargrupper, främst bland LO-medlemmar och även de som står utanför arbetsmarknaden. Vi håller lite grann på att byta identitet som politiskt parti. Effekterna av detta behöver vi diskutera.

När det gäller vårt regionpolitiska program arbetades detta fram i en ganska bred process och fastställdes på förtroenderådet i november 2021. En slutsats är nog att även om det var ganska långt innan valet så höll programmet relativt väl. Och den tidiga processen gav oss chansen att börja arbeta för att göra det känt i god tid innan valet. När valet närmade sig konkretiserades budskap utifrån programmet och budskapen hamnade nog ganska rätt.

Men den långsiktiga utmaningen för vårt parti är ändå att vi måste fundera dels på vår identitet men också på hur vårt parti och vår politik fungerar i det samhälle vi lever i idag. Hur svarar vi upp till de stora utmaningar som ligger framför oss? Sannolikt behöver vi göra en mer ingående samhällsanalys och utforma en bitvis ny politik som kombinerar såväl utveckling som den grundläggande trygghet som vår generella välfärd ger oss.

Organisationen

Det första vi behöver göra är en ordentlig översyn över hur vår organisation motsvarar den bild vi har av den. Vi vet att vårt medlemsantal har minskat drastiskt och vår grundorganisation lämnar stora luckor runt om i länet. Vi har blivit en effektiv beslutsorganisation för att hantera kommunala handlingsprogram men räcker det? Inte minst vår styrka i kampanjorganisationen skvallrar om något annat. Trots att vi är klart största parti i Blekinge räcker vi inte till för att nå de kampanjmål vi sätter upp. Vi måste bygga vår organisation starkare och då behöver vi börja med en ordentlig nulägesanalys så vi vet var vi ska börja.

När det gäller vårt sätt att organisera valrörelsen är det i grunden bra att ha en mer strategisk valledning bestående av partidistriktets ledning vilket utgörs av verkställande utskottet. Dock kan det finnas en utmaning i att det där återfinns ledande kandidater i de val som partidistriktet hanterar nämligen riksdagsval och

regionval. Men det positiva överväger dock men rollen i strategiska valledningen behöver diskuteras så den sker utifrån den strategiska helheten.

Den operativa valledningen utgörs på bästa sätt av samma styrka som under valet 2022. Dock behöver det göras tydligare att vi samlar alla våra resurser avseende anställd personal så dessa står till valledarens förfogande under valrörelsens olika faser. Vidare behöver vi till valet 2026 ha ett tidigare planeringsperspektiv för arbetet i valteamet. Även om partistyrelsen är sena med sitt arbete behöver vi komma igång tidigare med vårt eget arbete. Detta för att ge arbetarekommunerna bättre möjlighet att planera sina aktiviteter men också för att tydligare hålla samman valrörelsen. Det är också viktigt att den operativa valledningen har ett tydligt mandat att planera och genomföra valkampanjen utifrån den valstrategi och valplan som är fastlagd.

Råd för framtiden

Politiken

- Ge distriktsstyrelsen i uppdrag att genomföra en bred samhällsanalys för hur en modern socialdemokrati kan svara på framtidens utmaningar.
- Ta initiativ till en dialog med LO-distriktet för att utveckla arbetet med de facklig-politiska handslagen.
- Genomför en halvtidsavstämning av såväl de facklig-politiska handslagen som vårt regionpolitiska program.

Organisationen

- Be våra arbetarekommuner att göra en rejäl översyn av sin organisatoriska struktur och styrka.
- Stärk samverkan med de lokala LO-facken och Arbetarekommunerna.
- Jobba strategiskt med att rekrytera fackliga kandidater inför valet 2026.
- Påbörja planeringen av valrörelsen i god tid inför valet 2026.
- Tydliggör rollerna för de två valledningarna och valledaren.



Socialdemokraterna